

INHOUD

Inleiding: Spurgeon en het Heilig Avondmaal	7
1. Nachtelijk bezoek <i>Psalm 17:3</i>	15
2. In Zijn schaduw <i>Psalm 91:1, Jesaja 32:2, Hooglied 2:3, Psalm 63:7 en Jesaja 49:2</i>	25
3. Onder de appelboom <i>Hooglied 2:3</i>	35
4. Over de bergen <i>Hooglied 2:16-17</i>	49
5. Geurige specerijen van de mirreberg <i>Hooglied 4:7</i>	61
6. Mijn Liefste <i>Hooglied 5:16</i>	81
7. Kruidenwijn van mijn granaatappels, of: De gemeenschap van het uitdelen <i>Hooglied 8:2 en Johannes 1:16</i>	97
8. De wijngaard van mijn Beminde <i>Jesaja 5:1</i>	115
9. Vrees niet, u bent verlost <i>Jesaja 43:1</i>	127

10. Jezus – het grote voorwerp van verwondering <i>Jesaja 52:13-15</i>	137
11. Koorden van liefde – eenheid met Christus <i>Hosea 11:4</i>	149
12. Ik zal u rust geven <i>Mattheüs 11:28</i>	161
13. De gedenkwaardige lofzang <i>Mattheüs 26:30</i>	171
14. Jezus in slaap op een kussen <i>Markus 4:38-39</i>	189
15. Echte gemeenschap met Jezus <i>Lukas 8:46</i>	199
16. Christus en Zijn tafolgenoten <i>Lukas 22:14</i>	213
17. Een woord uit de mond van onze Beminde <i>Johannes 13:10</i>	229
18. De gelovige blijft niet als wees achter <i>Johannes 14:18</i>	235
19. Gemeenschap met Christus en Zijn volk <i>1 Korinthe 10:16-17</i>	249
20. Die onze zonden droeg <i>1 Petrus 2:24-25</i>	263
21. In onmacht vallen en herleven aan Christus' voeten <i>Openbaring 1:17-18</i>	277
Spurgeons avondmaalslied	287
Noten	289
Literatuur	295

INLEIDING: SPURGEON EN HET HEILIG AVONDMAAL

Charles Haddon Spurgeon (1834-1892) was predikant van de Metropolitan Tabernacle in Londen. In deze bijzonder begaafde baptistenvoorganger ging de evangelicale ijver van George Whitefield samen met het organisatietalent van John Wesley.¹ Iedere zondag preekte Spurgeon voor zo'n zesduizend mensen. Dezelfde week verscheen zijn preek in druk. Zijn preken vonden wereldwijd aftrek.

De avondmaalstoespraken in *Totdat Hij komt* vormen een belangrijke bron van kennis over Spurgeons spiritualiteit, omdat het Avondmaal voor hem een bijzondere plaats innam.² Waar het brood werd gebroken en de wijn vergoten, ervaarde hij de diepe gemeenschap met God en Zijn volk (p. 253).

De oorspronkelijke Engelse uitgave bevat een 'Woord vooraf' dat waarschijnlijk is geschreven door Spurgeons trouwe assistent, Joseph Harrald, die zijn literaire nalatenschap beheerde.³ Hij stelt daarin enkele belangrijke punten aan de orde en daarom volg ik hem in deze inleiding op de voet. De cursief gezette citaten, die ik steeds van een toelichting voorzie, vormen samen het complete 'Woord vooraf'.⁴

Iedere zondag

Gedurende vele jaren was Spurgeon gewend het Avondmaal van de Heere iedere zondag te vieren of hij nu thuis was of in het buitenland, tenzij ziekte het hem verhinderde. Hij geloofde dat dit in overeenstemming was met het apostolisch gebruik (vgl. 1 Kor. 11:26).

Het wekelijks vieren van het Avondmaal maakte deze 'zichtbare preek' voor Spurgeon niet minder indrukwekkend of zegenrijk. Juist daardoor ervaarde hij 'de nauwst mogelijke gemeenschap met Christus' (p. 222). De meeste gemeenteleden vierden het echter minder vaak, al werden ze wel iedere maand een keer aan de tafel van de Heere verwacht.⁵ Spurgeon kende een open avondmaalstafel (zie onder 'Menton'): ieder die zich bewust was van eigen zonden en zwakheid en dus Christus liefhad, was welkom op het feest. Spurgeon vroeg niet om een uitvoerig zelfonderzoek. Als je constateert dat de kast leeg is, helpt het immers niet als je daarin blijft staren. Rijk word je slechts door steeds opnieuw naar het kruis te gaan.⁶ Maar ieder die zijn vertrouwen niet op Christus stelde en dus geen deel aan Hem had, wees hij nadrukkelijk af (p. 226); hij nodigde hen wel uit hun blik op Christus te slaan (p. 186, 247).

Gemeenschap

Hoe vaker hij het bevel van de Heere gehoorzaamde – 'Doe dat tot Mijn gedachtenis' – hoe kostbaarder zijn Heiland voor hem werd, zoals hij regelmatig getuigde. In de loop van de jaren ervoer hij de viering van de gedachtenismaaltijd in toenemende mate als nuttig en leerzaam.

Een bijzonder nuttig en leerzame ervaring bij de viering van het Avondmaal vond Spurgeon dat het onderscheid tussen gelovigen wegviel. Natuurlijk waren er grote verschillen in groei in genade, ambt en kerkelijke achtergrond. Toch heerste aan de tafel van de Heere de echte 'vrijheid, gelijkheid en broederschap', want allen eten aan één tafel (p. 224). Daar vinden gelovigen de echte gemeenschap die uitgaat boven uiterlijke kenmerken: 'Deze harmonie vormt steeds weer een heerlijke verrassing voor ieder die haar opmerkt' (p. 256).

Deze eenheid ontstaat doordat Christus Zelf door Zijn Geest werkelijk erbij aanwezig is (p. 20-21) en zo Zelf de zorg voor ons op Zich neemt (p. 124). 'We zoeken onze Geliefde samen en samen vinden wij Hem rond Zijn tafel. Door Hem te vinden, hebben we elkaar gevonden' (p. 93-94). 'Onze zielen, gedachten, verlangens en hoop zijn één in Christus Jezus en dat maakt onze gemeenschap uit' (p. 256).

Nauwe omgang

Spurgeons grote verbeeldingskracht (vgl. preek 15), de vele herkenbare voorbeelden en zijn persoonlijke getuigenissen maken de avondmaals-toespraken levendig en aansprekend. Juist die getuigenissen waarin hij vertelt over zijn nauwe omgang met God laten zien hoe kostbaar zijn Heiland voor hem was geworden.

In de eerste toespraak vertelt hij hoe God hem voor het eerst opzocht. Hij verbindt dat direct aan de ervaring van de hoorders. Hij spreekt over zijn verbroken geest ‘door de zekerheid dat Hij (...) ons op Zijn hart draagt’ en over zijn tranen van dankbaarheid door de zekerheid van Zijn liefde. Hij neemt je mee in zijn bewondering en diepe liefde voor zijn Heere (preek 6). Hij geeft zijn ‘persoonlijke getuigenis’ over de diepe en gezegende rust die hij vindt in Gods barmhartigheid en liefde (p. 196). De toonzetting is soms heel persoonlijk en teer (preek 8). Hij kent de stem van zijn Beminde niet slechts van horen zeggen, maar hoort die in de plechtige stilte van zijn hart in de zoete, dagelijkse omgang met Hem (p. 251). Zijn ervaring van de aanwezigheid van Christus, in het bijzonder in het Avondmaal, heeft Spurgeon samengevat in zijn avondmaals-lied, waarmee dit boek afsluit (p. 287).⁷

Menton

Verschillende toespraken die hier worden gepubliceerd, zijn uitgesproken tot duizenden avondmaalsgangers in de Metropolitan Tabernacle. Andere waren gericht tot een klein gezelschap christenen uit verschillende kerkgenootschappen en van verschillende nationaliteiten dat samenkwam rond de avondmaalstafel in Spurgeons zitkamer in Menton.

In zijn korte leven verzette Spurgeon een ongelooflijke hoeveelheid werk. Iedere week las hij zes pittige boeken, ieder jaar publiceerde hij er vier; hij beantwoordde honderden brieven, preekte vier tot tien keer per week en had de eindverantwoordelijkheid voor het weeshuis, de armenzorg, de predikantsopleiding (Pastors’ College; vgl. preek 21), de zondagsscholen en de tientallen andere missionaire organisaties en liefdadigheidsinstellingen die hij met zijn gemeente had opgezet.⁸

Dat ging ten koste van zijn gezondheid. Vanaf 1871 week hij daarom iedere winter enkele weken of maanden uit naar Menton aan de Franse Riviera, tegen de grens met Italië. Het zachte klimaat werkte verlichtend voor zijn heftige reuma. De lucht was er schoner en de nauwe straatjes waren zoveel rustiger dan het rumoerige en altijd drukke Londen.⁹

In Menton waande hij zich in het Heilige Land. In de eerste toespraak merkte hij op: ‘Het is alsof ik uitkijk over het meer Gennesaret, wandel aan de voet van de Olijfberg of tuur in het geheimzinnige halfduister van de hof van Gethsémané’ (p. 23). Ook verschillende andere van de negen daar gehouden toespraken¹⁰ bevatten allerlei verwijzingen naar Menton en omgeving.

Op zondagmiddag bracht hij zo veel mogelijk mensen in zijn zitkamer bijeen om met hen in het hotel het Avondmaal te vieren. In het geloof vielen daarbij alle grenzen weg. Vooral de zesde preek laat zien hoe allerlei nationaliteiten bijeen waren: ‘Engelsen, Amerikanen, Fransen, Duitsers, Nederlanders, Russen’ (p. 86). Zij allen vormden in Christus ‘een verbazingwekkende eenheid’, ook over kerkmuren heen, of het nu ‘episcopalen, baptisten, presbyterianen of leden van onafhankelijke kerken’ waren (p. 86, 94, 255-256).

Spurgeon was zich ervan bewust dat sommigen moeite hadden met zijn open benadering. Toch hield hij eraan vast dat iedereen welkom is die Christus liefheeft, Hem dient en naar de gemeenschap met Hem verlangt. Als die eenheid er is, ondanks alle onderscheid, laat Christus Zich niet weerhouden door menselijke verschillen, zo was zijn visie.¹¹

Het kruis centraal

De toespraken bestrijken een diversiteit aan onderwerpen, maar alle spreken ze, zij het de een wat nadrukkelijker dan de ander, over het grote verzoenende offer waarvan het gebroken brood en de gevulde beker de eenvoudige en toch zo veelzeggende tekenen vormen.

Hoe divers de thema's ook waren die Spurgeon bespreekt, altijd weer staat het kruis centraal. Het meest uitvoerig spreekt hij daarover in de twintigste preek, een felle verdediging tegen de aanvallen op de leer van

de verzoening door voldoening: aan het kruis heeft Christus in Zijn lichaam onze zonden gedragen. Uit eigen ervaring wist hij 'dat er geen enkele plaats is waar we zoveel troost kunnen vinden als bij het kruis' (p. 264). Zijn dood betekende immers de dood voor onze zonden. 'Als we het kruis verliezen – als we het plaatsvervangend offer van onze Heere Jezus Christus missen – zijn we alles kwijt' (p. 265).

Van dat offer vormden brood en wijn de eenvoudige tekenen. Zo eenvoudig als de instelling van Christus in het Nieuwe Testament was, zo moest die volgens Spurgeon ook blijven. Daarom hekelde hij de hoogliturgische praktijk van rooms-katholieken en anglicanen en vermeed hij zelfs zoveel mogelijk het woord 'sacrament' (vgl. p. 213-214, 250). Toch was het Avondmaal voor hem veel meer dan slechts een gedachtenismaaltijd. Hij geloofde stellig dat Christus Zelf door Zijn Geest daarin aanwezig was.¹²

Uit de tekstkeuze van toespraak 2 tot en met 7 is wel duidelijk dat Spurgeon een voorkeur had voor het Hooglied, dat hij beschouwde als een van de hoogtepunten in de Schrift. In lijn met de puriteinen verklaarde hij dit boek als een allegorie van de intense relatie tussen Christus en Zijn kerk. Volgens hem blijft het Hooglied een gesloten boek voor wie de gemeenschap met Christus niet heeft leren kennen.¹³

Overlijden

In de zomer van 1891 preekte de ernstig verzwakte Spurgeon voor het laatst in zijn Londense gemeente. Hij werd ernstig ziek, moest het bed houden en was regelmatig bewusteloos. Niet alleen zijn gemeente, maar ook de aartsbisschoppen van de Anglicaanse Kerk en de opperrabbijn baden publiekelijk voor zijn herstel. In oktober knapte hij weer zover op dat hij voor verder herstel naar Menton kon vertrekken, voor het eerst samen met zijn vrouw Susannah. Hij zat vol plannen voor verdere publicaties. Zijn situatie verslechterde echter al snel en op 31 januari 1892 overleed hij in zijn hotelkamer in aanwezigheid van Susannah, Joseph Harrald en slechts enkele anderen. Op 11 februari werd hij in Londen begraven. Een groots grafmonument siert zijn graf.¹⁴

Publicatie en vertaling

Spurgeon was van plan een selectie uit zijn avondmaalstoelpraken te publiceren. Daarom kunnen we dit boek beschouwen als een van de kostbare erfstukken die hij heeft nagelaten aan zijn broeders en zusters in Christus die nog enige tijd hierbeneden moeten blijven.

Alle toespraken in *Totdat Hij komt* verschenen al eerder in *The Sword and the Trowel*, het maandblad van Spurgeons gemeente dat vanaf januari 1865 verscheen.¹⁵ De oorspronkelijke publicatiedatum heb ik in een noot aan iedere preek toegevoegd. Omdat er maximaal enkele maanden lijken te zitten tussen het uitspreken van een preek en de publicatie ervan in *The Sword and the Trowel*, geeft die datum een goed idee wanneer deze ongeveer gehouden zal zijn.¹⁶

In het Engels verscheen dit boek, met als titel *Till He Come*, voor het eerst in 1894, twee jaar na het overlijden van Spurgeon, bij de uitgeverij van zijn vriend Joseph Passmore, een van zijn diakenen. Enkele daarna nog in *The Sword and the Trowel* gepubliceerde avondmaalstoelpraken zijn recent voor het eerst in boekvorm verschenen.¹⁷

Al in 1895 verscheen een eerste Nederlandse vertaling van *Till He Come*. Wie de vertaler was, is niet duidelijk. De abonnees van de 'Vereeniging ter bevordering van christelijke lectuur' kregen *Totdat Hij komt. Toespraken aan de Tafel des Heeren gratis*, maar de belangstelling van de boekhandel moet de Amsterdamse uitgever Höveker tegengevallen zijn. In 1907 waren er nog altijd ruim zeventienhonderd exemplaren voorradig en ook jaren later boden boekhandelaren het boek nog tegen een verlaagde prijs aan.¹⁸

Herdrukken van deze vertaling verschenen in 1970 en 1981 bij Wever in Franeker. In de breedte van de gereformeerde gezindte was de ontvangst heel positief. Zowel *De Waarheidsvriend*, *De Wekker*, *Bewaar het Pand*, als *De Saambinder* en het jeugdblad *Daniël* verwelkomden de herdrukken. Wel vond men de stijl wat verouderd en had men liever een nieuwe vertaling gezien.¹⁹

In deze nieuwe vertaling heb ik waar mogelijk de naam van de dichter toegevoegd aan de liederen die Spurgeon citeert. Verder heb ik gepro-

beerd tot uitdrukking te brengen hoezeer de taal van de Bijbel in de King James Version de rijke woordenschat van Spurgeon kleurt, door zoveel mogelijk de overeenkomstige plaats uit de Herziene Statenvertaling (HSV) te citeren, ook wanneer het niet om directe bijbelcitataten gaat. De meeste tekstverwijzingen zijn door mij toegevoegd, als uitnodiging om zelf de Bijbel ter hand te nemen. Dat lijkt me in de geest van Spurgeon.

Ten slotte

Spurgeon zag de gevaren van zijn wereldwijde populariteit. Het liefst functioneerde hij slechts als lantaarnopsteker: iedereen aansteken met het heilig vuur van het eeuwige leven, maar zelf zo veel mogelijk buiten beeld blijven.²⁰ Het oorspronkelijke ‘Woord vooraf’ vroeg dan ook geen aandacht voor de auteur, maar hoopte wel dat diens boodschap aanstekelijk zou werken:

We hopen dat deze korte preken middelen zullen zijn om het geestelijk leven van vele gelovigen te verdiepen en dat ze passende onderwerpen zullen aanreiken om over te mediteren en te spreken aan hen die het voorrecht en de verantwoordelijkheid hebben om voor te gaan bij de viering van het Avondmaal.

Kees de Wildt
Dordrecht, oktober 2017

1. NACHTELIJK BEZOEK¹

U hebt 's nachts mijn hart bezocht. – Psalm 17:3²



We mogen ons wel erover verbazen dat de heerlijke God zondige mensen wil bezoeken. ‘Wat is dan de sterveling, dat U aan hem denkt, en het mensenkind, dat U naar hem omziet?’ (Ps. 8:5). Als ons het voorrecht van een goddelijk bezoek ten deel is gevallen, is dat een vreugde die we koesteren. David spreekt er heel plechtig over. Hij vond het echter onvoldoende alleen erover te spreken. Hij schreef het ook op, zodat het de geslachten door bekend zou blijven: ‘U hebt 's nachts mijn hart bezocht.’

Geliefden, als God u ooit opgezocht heeft, blijft ook u zich hierover verwonderen. U blijft het zich herinneren, u spreekt erover met uw vrienden en schrijft het in uw dagboek als een van de opmerkelijkste dingen uit uw leven. Boven alles zult u met God Zelf erover spreken en in dankbare verwondering zeggen: ‘U hebt 's nachts mijn hart bezocht.’ Te herdenken en te verkondigen dat de Heere Zich heeft neergebogen, moet een plechtig onderdeel van onze eredienst zijn. Dan spreken we het in nederig gebed en door middel van een vreugdepsalm uit: ‘U hebt mij bezocht.’

Met u, geliefde vrienden, die hier met mij rond de avondmaalstafel samenkomt, wil ik over mijn eigen ervaring spreken, die ongetwijfeld ook uw ervaring is. Als onze God iemand van ons persoonlijk met Zijn Geest heeft bezocht, bracht dit bezoek twee dingen met zich mee: een snijdend scherp onderzoek en een heerlijke vertroosting.

Een snijdend scherp onderzoek

Wanneer de Heere ons hart voor het eerst nadert, merkt de bevende ziel duidelijk het onderzoekend karakter van Zijn bezoek op. Denk eraan hoe Job de Heere antwoordde: ‘Alleen door het luisteren met het oor had ik U gehoord, maar nu heeft mijn oog U gezien. Daarom veracht ik mijzelf en ik heb berouw, op stof en as’ (Job 42:5-6).

We kunnen over God lezen en over God horen terwijl het ons nauwelijks raakt. Maar het is heel anders wanneer we Zijn aanwezigheid voelen. Ik dacht dat mijn huis voor koningen goed genoeg was, maar toen de Koning der koningen er binnenkwam, zag ik dat het een krot was, volledig ongeschikt om Hem te ontvangen. Ik zou nooit hebben beseft dat de zonde zo ‘uitermate zondig’ (Rom. 7:13) was als ik niet had geweten dat God zo volkomen heilig is. Ik zou nooit de verdorvenheid van mijn eigen natuur hebben verstaan als ik de heiligheid van God niet had gekend.

Wanneer we Jezus zien, vallen we als dood aan Zijn voeten – tot het zover komt, leven we in verwaandheid. Als lichtgevende letters die door een geheimzinnige hand op de muur geschreven worden Belsazars heupgewrichten al doen verslappen en zijn knieën doen knikken, wat een diep ontzag vervult dan onze geest wanneer we de Heere Zelf zien! In zo veel licht is iedere vlek en rimpel bij ons zichtbaar en daardoor raken we diep beschaamd. We zijn dan net als Daniël die zei: ‘Toen ik dat grote visioen zag, bleef er in mij geen kracht over. Mijn gezonde uitstraling werd aan mij veranderd in verval en ik had geen kracht meer over’ (Dan. 10:8). Als de Heere ons opzoekt, zien we onze onwaardigheid en vragen we: ‘Heere, wat is de mens?’

Ik herinner me goed dat God mij voor het eerst opzocht. Het was in de nacht van de natuur, de onwetendheid en de zonde. Zijn bezoek had op mij hetzelfde effect als op Saulus van Tarsus toen de Heere vanuit de hemel tot hem sprak. Hij wierp me van het paard, zodat ik op de grond viel. Door het heldere licht van Zijn Geest liet Hij mij rondtasten in het duister waarvan ik me nu bewust werd. In de gebrokenheid van mijn hart riep ik: ‘Heere, wat wilt U dat ik doen zal?’ (Hand. 9:6).

Ik voelde dat ik tegen de Heere was opgestaan, met de hielen tegen de prikkels had geslagen en zo veel kwaad gedaan had als ik maar kon.

Diepe angst vervulde mijn ziel bij deze ontdekking. De blik van Jezus was zo onderzoekend dat deze mijn zonde openbaarde en ik naar buiten ging en bitter huilde. Net zoals toen de Heere Adam bezocht en hem naakt voor Zich riep, zo raakte ik al mijn gerechtigheid kwijt voor het aangezicht van de Allerhoogste. Daarmee was Zijn bezoek echter niet voorbij. Want zoals de Heere God onze eerste ouders kleepte met kleren van huiden, zo bedekte Hij mij met de gerechtigheid van het grote offer en gaf Hij mij lofzangen in de nacht. Het was nacht, maar Zijn bezoek was geen droom; feitelijk was dat het moment dat ik stopte met dromen en de werkelijke stand van zaken onder ogen begon te zien.

Ik denk dat u zich wel zult herinneren dat toen de Heere u voor het eerst 's nachts opzocht, het u net zo verging als Petrus toen Jezus bij hem kwam. Hij had heel de nacht gewerkt en het had niets opgeleverd, maar toen de Heere in het schip kwam, hem liet afsteken naar het diepe en het net liet uitwerpen, ving hij zo'n grote hoeveelheid vis dat de boot dreigde te zinken. Zie, de boot zakte dieper en dieper, totdat het water over de boot heen dreigde te slaan, over Petrus, de vis en alles.

Toen viel Petrus voor Jezus op de knieën en riep: 'Heere, ga weg van mij, want ik ben een zondig mens' (Luk. 5:8). De aanwezigheid van Jezus was te veel voor hem; zijn gevoel van onwaardigheid liet hem zinken als een schip en terugdeinzen voor de Heere God.

Ik herinner me dat gevoel nog zo goed. Ik was geneigd met de bezetene van Gadara te roepen: 'Wat heb ik met U te maken, Jezus, Zoon van God de Allerhoogste?' (Luk. 8:28). Die eerste ontdekking van Zijn gewonde liefde was overweldigend. Juist de hoop die Hij gaf, vermeerderde mijn angst, want toen zag ik dat ik de Heere had vermoord terwijl Hij gekomen was om mij te redden. Ik zag dat ik met mijn hand de hamer liet neerkomen waarmee de handen en de voeten van de Verlosser werden vastgenageld aan het wrede kruis.

*Van binnen voelde ik de schuld,
wierp mij in wanhoop neer.
Mijn zonden kostten Hem Zijn bloed
en sloegen Hem aan 't kruis.*

Als we dat gaan zien, ontstaat berouw: ‘Zij zullen Mij aanschouwen, Die zij doorstoken hebben. Zij zullen over Hem rouw bedrijven’ (Zach. 12:10). Wanneer de Heere ons opzoekt, vernedert Hij ons, verwijderd Hij alle hardheid uit ons hart en brengt Hij ons aan de voeten van de Heiland.

Toen de Heere ons voor het eerst ’s nachts opzocht, ging het bijna net zoals bij Johannes, toen de Heere hem bezocht op het eiland Patmos. Hij vertelt ons: ‘Toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten’ (Openb. 1:17). Ja, zelfs wanneer we beginnen te zien dat Hij onze zonde door Zijn dood heeft weggenomen, hebben we het gevoel dat we nooit meer kunnen opkijken, omdat we zo wreed zijn geweest voor onze beste Vriend.

Het is geen wonder als we dan zeggen: ‘Het is waar dat Hij me vergeven heeft, maar ik kan het mezelf nooit vergeven. Hij maakt mij levend en ik leef in Hem, maar bij de gedachte aan Zijn goedheid val ik als dood aan Zijn voeten. Alle roem is dood, ons eigen ik gestorven en daarmee alle verlangens naar iets buiten Christus.’ Terecht zingt William Cowper:

*Toen Hij mij aan Zijn voeten bracht, sneed Hij
al mijne dwaasheid bij de wortel af.*

Het vernietigen van onze dwaasheden heeft aan Jezus’ voeten de meeste kans van slagen. O, dat de Heere opnieuw tot ons zou komen zoals die eerste keer en als een verterend vuur alle onzuiverheid die nu met ons goud vermengd is, zou ontdekken en vernietigen!

Het woord *bezoeken* of *doorzoeken* doet ons, die op reis zijn, denken aan de douanebeambte die onze koffers doorzoekt. Zo doet de Heere het met al onze verborgen dingen. Maar het herinnert ons ook aan het bezoek van een dokter, die niet alleen onze ziekten opmerkt, maar ze ook wegneemt. Dat deed de Heere Jezus bij ons bij Zijn eerste bezoek.

Een heerlijke vertroosting

Ik hoop dat u en ik sinds dat eerste begin nog vaker door de Heere zijn bezocht. Die eerste bezoeken waren snijdend scherp, zoals ik al zei, maar

de latere boden een zoete vertroosting. Sommigen van ons hebben van die bezoeken ontvangen toen we slapeloos de uren lagen te tellen. 'De hemelpoort gaat open als die van de wereld zich sluit' (Henry Vaughan). De nacht is stil, iedereen is weg, het werk gedaan, de zorgen vergeten. Dan komt de Heere Zelf dichtbij. Misschien moeten we pijn verbijten, hebben we hoofdpijn en bonkt ons hart, maar als Jezus ons komt opzoeken, verandert ons ziekbed in een heerlijke troon.

Hoewel het waar is dat 'Hij Zijn beminden slaap geeft' (Ps. 127:2), geeft Hij hun op zulke momenten iets veel beters dan slaap, namelijk Zijn aanwezigheid en de diepe vreugde die we daarbij ontvangen. 's Nachts op ons bed hebben we het onzichtbare gezien. Soms heb ik geprobeerd niet te slapen, als ik overweldigd was door de vreugde van de zoete gemeenschap met Christus.

'U hebt 's nachts mijn hart bezocht.' Geloof me, Jezus brengt Zijn volk echt zulke persoonlijke bezoeken. Hij heeft ons niet volledig verlaten. Hoewel we Hem met ons lichamelijk oog niet in de woestijn of bij een beek, op een berg of bij de zee zien, toch komt en gaat Hij, slechts door onze geest waargenomen, alleen met ons hart gevoeld. 'Zie, Hij staat achter onze muur, kijkend door de vensters, speurend door de spijlen' (Hgl. 2:9).

*Nooit zag mijn oog U, Jezus, in
Uw stralend, glanzend licht!
Want tussen Uw gezicht en 't mijn
hangt grijs nog een gordijn!*

*Ik zie U niet, ik hoor U niet,
toch bent U vaak bij mij;
op aarde is geen schoner plaats
dan waar ik U ontmoet.*

*Zoals een onverwachte droom,
komt in mijn sluimering,
zo sterk vervult Uw beeld mijn geest,
bekoort mijn arme ziel.*

*Hoewel ik U nooit heb gezien –
'k rust in geloof alleen –
heb ik U lief, mijn liefste Heer,
zelfs zonder U te zien.*
(Ray Palmer)

Wilt u dat ik deze verschijningen van de Heere beschrijf? Ze zijn maar moeilijk in woorden te vangen, u moet ze zelf meemaken. Als u nooit iets zoets hebt geproefd, kan niemand u duidelijk maken hoe honig smaakt. 'Proef en zie' (Ps. 34:9) de honing als die voorhanden is. Een blindgeborene kan zich er geen voorstelling van maken wat zien betekent. Zo gaan voor iemand die de Heere niet kent, Zijn bezoeken het begripsvermogen te boven.

Hoe heerlijk het ook is de zekerheid van onze zaligheid te kennen – en niemand mag rusten voor hij deze bezit – als de Heere ons opzoekt, gaat dat daar ver bovenuit. Te weten dat Jezus mij liefheeft, is één ding. Als Hij ons echter in Zijn liefde bezoekt, betekent dat veel meer.

Het is niet eenvoudig een diepgaande overdenking van Christus; we kunnen ons Hem immers in Zijn allesovertreffende schoonheid en majesteit voorstellen, zonder dat we Hem bewust dicht bij ons weten. Hoe leerzaam en heerlijk het ook is de gestalte van Christus te zien en die te overdenken, toch is het genot van Zijn werkelijke aanwezigheid nog weer iets heel anders. Ook als ik steeds een foto van mijn vriend bij me draag, kan ik nog niet zeggen: 'Je hebt me bezocht.'

Het is de echte, geestelijke komst van Christus waarnaar we zo verlangen. De Rooms-Katholieke Kerk heeft het vaak over de *werkelijke* tegenwoordigheid, waarmee ze dan doelt op de lichamelijke aanwezigheid van de Heere Jezus. De priester die de mis opdraagt, zegt ons dat hij gelooft in de werkelijke tegenwoordigheid. Wij antwoorden: 'U gelooft in het kennen van Christus naar het vlees, maar in die zin is Christus alleen in de hemel tegenwoordig. Toch geloven wij vast in de werkelijke tegenwoordigheid van Christus. Die heeft echter een geestelijk karakter, maar is wel zeker en vast.'

Met geestelijk bedoelen wij niet *denkbeeldig*. Feitelijk vormt voor geestelijke mensen het geestelijke juist de opperste werkelijkheid. Ik geloof in

de ware en werkelijke tegenwoordigheid van Christus bij Zijn volk. Zo'n aanwezigheid heb ik in mijn geest echt meegemaakt. Heere Jezus, Uzelf hebt mij bezocht. Net zo werkelijk als Jezus met Zijn lichaam in Bethlehem en op de kruisheuvel aanwezig was, zo zeker komt Hij met Zijn Geest tot Zijn volk op de momenten waarop ze de gemeenschap met Hem kennen. Van die gemeenschap zijn wij ons net zozeer bewust als van het feit dat wij bestaan.

Vrede, rust en vreugde

Wat voor gevolg heeft het voor ons als de Heere ons in de nacht opzoekt? Wanneer twee harten elkaar in wederzijdse liefde ontmoeten, brengt dit eerst vrede, dan rust en vervolgens vreugde in de ziel. Ik bedoel hier niet een emotionele opwindning die overgaat in een fanatieke vervoering, maar ik spreek over een nuchter feit wanneer ik zeg dat Gods grote hart het onze aanraakt en ons opwekt tot genegenheid voor Hem.

In de eerste plaats ervaren we *vrede*. Alle strijd is voorbij en een gezegende vrede is afgekondigd. De vrede van God bewaart onze harten en gedachten in Christus Jezus (Filipp. 4:7).

*Volkomen vrede! Midden in de schuld?
Het bloed van Jezus fluistert vrede in.*

*Volkomen vrede! Midden in de zorg?
Aan Jezus' hart vind ik alleen maar rust.
(Edward Henry Bickersteth)*

Op zo'n moment is er een heerlijk gevoel van *rust*. We koesteren geen eerezucht, kennen geen verlangens meer. We worden omgeven door goddelijke kalmte en zekerheid. We denken niet meer aan vijanden of vrees, aanvechtingen of twijfels. Vol vreugde zetten wij onze eigen wil aan de kant. We *zijn* niets meer en we *willen* niets meer: Christus is alles voor ons en Zijn wil vormt de hartslag van ons bestaan. Als we maar mogen blijven in de liefde van Christus zijn we volkomen tevreden, of we nu ziek zijn of gezond, rijk zijn of arm, gelasterd of geëerd worden. Jezus vormt de horizon van ons bestaan.

Op zo'n moment worden onze harten overweldigd door grote vreugde. We wensen bijna dat de morgen nooit meer zal aanbreken, uit vrees dat haar licht het voortreffelijker licht van Christus' aanwezigheid zal verdrijven. We zouden wel met Hem mee willen glippen naar de plaats waar Hij weidt tussen de lelies (Hgl. 2:16). We verlangen ernaar de stemmen te horen van de grote met witte gewaden beklede menigte om samen onze verheerlijkte Leidsman te volgen, waar Hij ook maar heengaat. Ik ben ervan overtuigd dat er in feite helemaal niet zo'n grote afstand tussen aarde en hemel bestaat. Die afstand bestaat vooral in onze trage harten. Wanneer onze Liefste ons in de nacht bezoekt, maakt Hij van onze slaapkamer een voorhof van Zijn paleis. De aarde rijst omhoog naar de hemel wanneer de hemel neerdaalt op de aarde.

Geliefde vrienden, nu kan het zijn dat u tegen uzelf zegt: 'Ik heb nog nooit zo'n bezoek meegemaakt.' Dat kan zo zijn. Maar als de Vader net zo veel van u houdt als van Zijn Zoon, dan zal Hij ook bij u komen. Als Hij dan nog niet bij u heeft aangeklopt, doet u er verstandig aan bij Hem aan te kloppen. Slaak een zucht tot Hem en zeg:

*Wanneer, o Heer, daalt U weer neer?
O kom, mijn liefste Heer!
Kom dichterbij, almaar dichterbij
en zeg daardoor mij.*

*Wanneer, o Heer, daalt U weer neer?
Mijn hart verlangt zozeer.
De zon schenkt mij geen enkel licht
zonder Uw lief gezicht*

*Wanneer, o Heer, daalt U weer neer?
Tot U zich toont, o Heer,
kruipt ieder ogenblik voor mij
als was 't een jaar voorbij.
(Ray Palmer)*

‘Zoals een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo schreeuwt mijn ziel tot U, o God!’ (Ps. 42:2). Hunkert u naar Hem? Hij hunkert nog veel sterker naar u. Nooit was er een zondaar die ook maar half zo verlangde naar Christus als Christus verlangde naar die zondaar. Nooit heeft ook maar één heilige zo verlangd zijn Heere te zien, of zijn Heere verlangde minstens tien keer zo sterk naar hem. Als u naar Christus snelt, is Hij altijd vlak bij u. Als u zucht van verlangen naar Zijn aanwezigheid, is die zucht het bewijs dat Hij al bij u is. Hij is nu bij u en daarom mag een kalme vreugde u vervullen.

Ga door, geliefden, en spreek met Jezus op het strand, want Hij verblijft vaak aan de zee kust. Verkeer met Hem te midden van de olijfbomen, waaronder Hij zoveel nachten in gebed geworsteld heeft. Als er behalve het Heilige Land ooit een plaats is geweest waar men sporen van Jezus kan vinden, dan is dat wel hier in de Riviera. Het is een land van druiven en vijgen, olijven en palmbomen en daarom noem ik het: ‘Uw land, o Immanuel!’ (Jes. 8:8).

In Menton waan ik me vaak in het Heilige Land. Het is alsof ik uitkijk over het meer Gennesaret, wandel aan de voet van de Olijfberg of tuur in het geheimzinnige halfduister van de hof van Gethsémané. De nauwe straatjes van de oude stad lijken op die waardoor Jezus wandelde, de dorpjes op die waarin Hij woonde.

Laat uw hart oprecht voor Hem zijn en Hij zal u vaak bezoeken, tot dat u als Henoch iedere dag zult wandelen met God. Zo veranderen alle dagen van de week in zondagen, maaltijden in sacramenten, huizen in tempels en de aarde in de hemel. Laat het bij ons zó zijn! Amen.